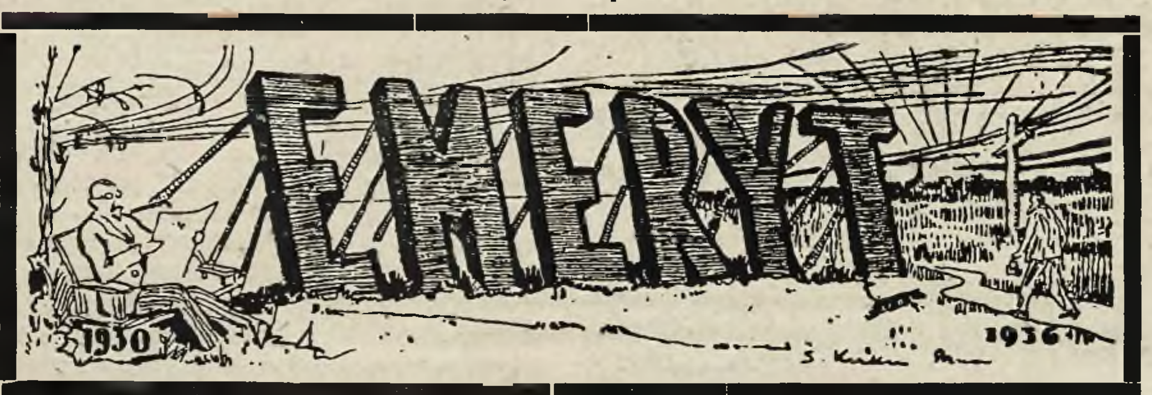
Rok VII Nr 15

Poznań, 1 sierpnia 1949

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Poznań, Ratajczaka 40 I p.

KONTO P. K. O. nr V-945
NR TELEFONU 518-55

PRENUMERATA: rocznie . . . zł 360, kwartalnie . . . „ 90, pojedynczy numer „ 20

OGŁOSZENIA drobne: 1 słowo . zł 10, napis: 1 słowo . „ 20, reklamy 1 cm² . . „ 20

Wychodzi 2 razy w miesiącu

PROTOKÓŁ

Walnego Zjazdu Delegatów Stowarzyszeń emerytów państwowych, wojskowych, samorządowych i przedsiębiorstw państwowych z dnia 24 lipca 1949 — spisany w Warszawie w świetlicy Państw. Zakładu emerytalnego przy ul. Inflanckiej 6

Początek Zjazdu o godz. 10.

Zjazd otworzył prezes Związku Ob. Zygmunt Gizella powitaniem gości w osobach przedstawicieli Władz Państwowych, Związków Zawodowych i Organizacyj pokrewnych oraz przybyłych z najdalszych stron Polski Delegatów.

Reprezentowane były następujące miejscowości: Aleksandrów Kujawski: ob. Bręczek Stanisław, Białystok: Makowski Karol, Brodnica: Wiszniewski Władysław, Busk-Zdrój: Dziedzic Andrzej, Bydgoszcz: Milwid Maria, Markiewicz Andrzej, Bytom: Radejowski Antoni, Chełm Lubelski: Spunda Stefan, Dębica: Gawlik Maksymilian, Garwolin: Zając Franciszek, Gdynia: Thienme Zdzisław, Gniezno: Bąk Piotr, Gorlice: Danecki tSanisław, Gostynin: Oleszkiewicz Anna, Grudziądz: Jenc Kazimierz, Inowrocław: Grząbka Wojciech, Jarocin: Leciej Franciszek, Jarosław: Szerszeń Stanisław, Bartel Józef, Jędrzejów: Christoff Roman, Kraków wojskowi Dutka Andrzej, Kroczyński Stanisław, Dr Wólf Eugeniusz, Kraków państwowi: Meidinger Władysław, Turczyński Władysław, Czarnek Roman, Kochan Jan, Kalisz: Majewski Łucjan, Katowice: Frankowski Edward, Kępno: Krzanowski Kazimierz, Kielce: Gutowicz Marian, Koło: Ostrowski Teodor, Kościan: Świerkowski Stanisław, Kraśnik: Gąsowski Stefan, Skibińska Rozalia, Krasnystaw: Kozalski Roman, Krotoszyn: Robaszyński Antoni, Lesko: Rabiej Antoni, Leżajsk: Sowa Michał, Leszno: Skomra Jan, Lubaczów: Żyrnicki Stanisław, Lublin: Michałowski Edwin, Dr Dobek Stefan, Łomża: Gugnacki Florian, Łuków: Kubicki Walerian, Mielec: Wróblewski Władysław, Milanówek: Wilski Feliks, Myślenice: Hübscher Leonard, Nisko: Ostaszewski Michał, Nowa-Sól: Gawlicki Ignacy, Oława: Gierszewski Leon, Olkusz: Rzadkowski Zygmunt, Ostrów Mazowiecki: Siedlecki Karol, Ostrów Wlkp.: Berkowski Jan, Ostrzeszów: Krzywański Leon, Przemyśl: Toczek Michał, Ryż Jan, Przeworsk: Sala Antoni, Piła: Trąba Piotr, Pleszew: Hartwich Ignacy, Hellan Zygmunt, Jezierski Antoni, Poznań: Borowicz Michał, Matuszkiewicz Władysław, Mierzwiński Kazimierz, Naruszewiczowa Maria, Pszczyna: Łapoń Józef, Rabka: Kuśka Jakub, Radom: inż. Soczyński Wiktor, Fudala Mieczysław, Rembertów: gen. Olbrycht, Rużyło Michał, Wilarowski Józef, Sandomierz: Rutkowski Józef, Słupsk: Przeworniczek Leopold, Śmigiel: Bartkowiak Jan, Siedlce: Zacharski Eugeniusz, Śrem: Lejman Halina, Środa: Szanter Stanisław, Michalak Antoni, Sieraków: Güster Jan, Suwałki: Sobolewski Jan, Szamotuły: Kwartalski Franciszek, Tarnów: Madej Jan, Młynarczyk Leon, Tarnowskie Góry: Ożdżyński Mieczysław, Trzemeszno: Piotr Józef, Toruń: Gallus Bolesław, Gicalowa Stefania, Tuchola Zülsdorf Wiktor, Tuchów: Klimka Józef, Warszawa: Goździkowski Antoni, Początek Bolesław, Rabińska Aniela, Wiśniecki Wacław, Wąbrzeźno: Bardzicki Stanisław, Wągrówiec: Głowacka Antonina, Wrocław: Lukas Adam, Rajkowska Janina, Wołomin: Łębocka Maria, Września: Orłowski Stefan, Zakopane: Szkodziński Jan, Zabrze: Cydzik Henryk, Zbąszyń: Stępa Kazimierz, Zawiercie: Nitecki Władysław, Zielona-Góra: Sołowij Zygmunt.

Zjazd dzisiejszy, mówił zagajając prezes, zwołany został w sposób zgodny z przepisami statutu, jest on zebraniem formalnym a postanowienia i uchwały, jakie na nim zapadną, będą obowiązywały wszystkich członków. — Jestem szczęśliwy, mówił dalej, — że zebraliśmy się w atmosferze o wiele przychylniejszej, niż była ona przed dwoma laty, gdyż wiele z podnoszonych podówczas postulatów zostało zrealizowanych, korzystniejszej niż w roku

zeszłym, kiedy głównym naszym życzeniem było uchylenie zawieszenia art. 6 ustawy emerytalnej, lepszym niż w dniu 10 stycznia br., kiedy groziło nam odebranie miana emerytów państwowych i zawodowych wojskowych i przejęcie nas przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Wiele z naszych postulatów przestało być aktualnymi jak karty żywnościowe, przydział opału itp., gdyż wskutek wprowadzenia wolnego handlu na te artykuły są one dostępne dla wszystkich obywateli Państwa.

Zawieszenie art. 6 zostało uchylone, zupełnie skreślony został art. 25 ustawy emerytalnej zawierający zakaz zarobkowania, wobec czego emeryci zdolni jeszcze do pracy mogą w miarę swoich zdolności dorobić sobie cośkolwiek na swoje utrzymanie.

Za zrealizowanie tych dwóch bardzo ważnych postulatów mamy do zawdzięczenia przychylności naszych Najwyższych Władz państwowych i Sejmu Ustawodawczego i zdaje mi się będę wyrazicielem życzeń wszystkich obecnych, wznosząc okrzyk nasza Rzeczpospolita z Prezydentem Bierutem na czele i z Rządem Robotniczo-Ludowym „Niech żyje".

Imieniem gości zabrał głos Dyrektor Państwowego Zakładu Emerytalnego Ob. Stefan Jacuk i oświadczył, że właśnie wyszedł z druku Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Nr 42 zawierający tak ustawę nowelizacyjną do ustawy emerytalnej jak i rozporządzenia wykonawcze Rady Ministrów do tej ustawy.

Emeryci uzyskali dzięki poparciu Władz Państwowych zrealizowanie swoich postulatów o które od przeszło dwóch lat zabiegali a to przywrócenie mocy obowiązującej artykułowi szóstemu ustawy emerytalnej z roku 1923 i wyeliminowanie z tej ustawy art. 25.

Przez uchylenie zawieszenia art. 6 uzyskują emeryci pewne normy uposażeń pracowników czynnych a w miarę podwyższania tych uposażeń czynnym pracownikom podwyższają się automatycznie i zaopatrzenia emerytalne.

Ze względu na wyniszczenie kraju wojną norma ta wynosi w tym roku 50% zasadniczych płac pracowników czynnych a w miarę poprawy gospodarczej kraju będzie ona z roku na rok wyższa.

Art. 25 ustawy emerytalnej nie dozwalał emerytom na zarobkowanie przez przyjmowanie posad państwowych nawet kontraktowych, artykuł ten został obecnie uchylony.

Nowela do ustawy emerytalnej przewiduje również przeszeregowanie emerytów do nowych grup uposażeń przewidzianych w dekrecie z dnia 10 grudnia 1946 r. Dz. U. R. P. Nr 2/47 a konieczność przegrupowania powodowała, iż musiano czekać na uchwalenie ustawy uposażeniowej dla pracowników czynnych w poszczególnych grupach, tak by bez skrzywdzenia kogokolwiek można było przyznać mu odpowiednie zaopatrzenie.

Państwowy Zakład Emerytalny przystąpił już do przeszeregowania tych pracowników, których akta zawierają wszystkie dane ich przebiegu służby. Dotychczas załatwiono 38.000 takich spraw, pozostaje jeszcze około 30.000 akt do zbadania. Przypuszczalnie w najbliższych trzech miesiącach prace te zostaną zakończone i nastąpi wypłata podwyższonych emerytur.

Pewnej części emerytów jak b. Policji granatowej i Straży więziennej wstrzymano wypłatę emerytur z dniem 1 maja br. Wstrzymanie to nastąpiło przez czynniki do tego powołane i dlatego na liczne zapytania interesowanych o powody wstrzymania Państwowy Zakład Emerytalny nie udzielał odpowiedzi.

Ogłoszona w Dz. U. R. P. Nr 42 nowela do ustawy emerytalnej wyjaśnia powody oraz ustanawia Komisje Weryfikacyjne dla zbadania poszczególnych zarzutów odnośnie powyższych osób, a tak samo do dalszej kategorii osób jak Straż graniczna i K. O. P.

Podania o weryfikację muszą wnieść wszystkie te osoby, którym emerytury zostały wstrzymane, gdyż weryfikacja nie jest równoznaczna z przeprowadzoną w styczniu roku 1948 rehabilitacją a same zaświadczenia rehabilitacyjne nie wystarczą do wznowienia wypłaty zaopatrzenia emerytalnego.

Prezes Gizella powołując się na ogłoszone w „Emerycie" Nr 12 z dnia 15 czerwca br. sprawozdania z czynności Zarządu i Komisji Rewizyjnej z sprawozdania ksiąg rachunkowych i dowodów oświadcza, że wszyscy Delegaci z sprawozdaniami tymi są obznajomieni, wobec czego odpada potrzeba składania osobnych ustnych sprawozdań.

Wyłoniło się natomiast inne ważne zagadnienie, które dziś w pierwszym rzędzie musi być omówione i zadecydowane a mianowicie.

Rada Centralna Związków Zawodowych stosując się do wytycznych Ob. Aleksandra Zawadzkiego, wygłoszonych na II VIII Kongresie Związków Zawodowych, że Związki Zawodowe uznając prymat partii w kierownictwie politycznym, nie mogą pogodzić się z teoriami formistycznymi o niezależności albo neutralności poszczególnych związków zawodowych, ani z twierdzeniem, jakoby wyłącznie te związki zawodowe miały monopol na zajmowanie się sprawami polepszenia bytu swoich członków, — wprowadza je obecnie w czyn, zwłaszcza na podstawie ustawy z dnia 1 lipca br Dz. U. R. P. Nr 41 z dnia 15 lipca 1949, poz. 293.

Nawiązuje więc łączność nie tylko z zastępami młodej inteligencji ale także z kadrami inteligencji starszej, z weteranami pracy, otacza je pieczołowitością i opieką i wciąga wszystkich chętnych ludzi do twórczej pracy.

Coraz większe rzesze tych ludzi zostaną zaktywizowane w pracy związków zawodowych. Emeryci nie mogą pozostać na uboczu, muszą dostosować się do ogólnego prądu.

Przy Radzie Centralnej Związków Zawodowych powstają grupy związkowe i one będą roztaczały opiekę nad tymi, których do innych grup istniejących wcielić się nie da.

W konsekwencji znaczy to, że Związek Zrzeszeń Emerytów Państwowych i Wojskowych powinien się zlikwidować a jego funkcje obejmie utworzony przy Radzie Centralnej Związków Zawodowych Wydział emerytur i rent. Z tej rady powinniśmy skorzystać a nasze przedstawicielstwo, o ile je w Radzie Centralnej uzyskać po-

trafimy, będzie mogło zrealizować niejeden postulat o które dziś bezskutecznie zabiegamy.

W programie planu trzyletniego postawiono między innymi również kwestię zagadnienia poprawy bytu emerytów.

Wierzymy, że przez utworzenie przy Radzie Centralnej Związków Zawodowych specjalnego Wydziału emerytur i rent, i powołanie do jego składu naszej reprezentacji, będzie ona starała się o dostosowanie emerytur do norm wystarczających do życia.

Zlikwidowanie Związku Zrzeszeń zależy od decyzji Walnego Zjazdu Delegatów (§ 30 statutu) dlatego Zarząd zwraca się do Walnego Zjazdu Delegatów z prośbą o decyzję.

Do głosu zapisało się 18 mówców, zdania były podzielone, przeważały jednak opinie, że skoro Zarząd Związku zabiegał o połączenie z Związkami Zawodowymi, gdyż przewidywał korzystniejsze położenie emerytów pod egidą Z. Z. i świata pracy, byłoby dziś niekonsekwencją głosować przeciw utworzeniu przy Radzie Zw. Zaw. Wydziału emerytur i rent.

Ob. Kroczyński z Krakowa wniósł, by przed zadecydowaniem likwidacji przyjąć do wiadomości sprawozdania Zarządu, i Komisji Rewizyjnej i udzielić Zarządowi pokwitowania.

Wniosek ten poparty przemówieniami Obywateli Krzanowskiego, Brydaka, Jagielnickiego i Holejki przyjęty został jednogłośnie.

Przystąpiono do dyskusji nad likwidacją Związku Polskich Zrzeszeń Emerytów Państwowych i Wojskowych.

Do głosu zapisali się delegaci:

Tepper z Rzeszowa, Jagielnicki z Bydgoszczy, Prower z Bielska, Krzanowski z Kępna, Sokołowski z Suwałek, Młynarczyk z Poznania, Radioff z Bytomia, Jena z Grudziądza, Nowakówna z Krosna, Ostaszewski z Niska, Holejko z Poznania, Madej z Tarnowa, Witaszewski z Rembertowa, Kroczyński z Krakowa, Kochan z Bochni i Brydak z Rzeszowa.

Wszyscy mówcy wyrażali obawy, czy za Związkiem Zrzeszeń nie ulegną likwidacji Związki terenowe gdyż wówczas znikła by samopomoc udzielana najbiedniejszym członkom, musiałyby być zlikwidowane istniejące przy Związkach terenowych Kasy Samopomocy, Kasy Pośmiertne, warsztaty pracy, dające członkom najbiedniejszym pomoc materialną i moralną.

Ob. Gizella oświadczył, że jest przekonany, iż tak jak przy Radzie Centralnej zostanie utworzony Wydział Emerytalny, tak samo przy Okręgowych i powiatowych Radach powstaną referaty dla spraw emerytalnych, że referaty te powierzone zostaną przedstawicielom emerytów państwowych, którzy opiekować się będą emerytami i wdowami.

Ob. Brydak z Rzeszowa jest zdania, że nie istnieje podstawa do obaw. On np. jako emerytowany palacz kolejowy od kilku lat jest przewodniczącym Rady Okręgowej Z. Z. i pomaga miejscowemu Związkowi Emerytów według sił i możliwości.

Jego zdaniem nic nie przeszkadza prowadzeniu przez zespoły emerytów w dalszym ciągu Kas Pośmiertnych, Kas Samopomocy i dotychczasowych starań o najbiedniejszych itp.

Na wniosek Ob. Młynarczyka uchwalono co następuje:

Zjazd Delegatów stosując się do zaleceń Rady Centralnej Związków Zawodowych uchwala likwidację Związku Polskich Zrzeszeń Emerytów Państwowych i Wojskowych z tym, że likwidacja ta nie dotyczy Związków terenowych, rządzących się własnymi statutami zatwierdzonymi przez władze. Jest przekonany, że w przyszłym Wydziale dla Emerytur i Rent znajdzie się miejsce dla przedstawiciela zlikwidowanego Związku Polskich Zrzeszeń Emerytów Państwowych i Wojskowych, który znając zagadnienie emerytalne będzie ich orędownikiem w skali ogólnokrajowej.

Zjazd wybiera likwidatorami Związku: prezesa Gizellę, wiceprezesa Łuszczyńskiego i skarbnika Perkowicza, którzy przeprowadzą likwidację w sposób przewidziany postanowieniami rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. Dz. U. R. P. Nr 94 poz. 808, a w szczególności artykułami 37, 38 i 39 tegoż rozporządzenia.

Zjazd stwierdza iż likwidacja Związku nastąpiła na skutek własnej uchwały i że stosownie do postanowień statutu Związku § 31 ewentualny pozostały majątek Związku przeznacza się na cele społeczne, których oznaczeniem i wyborem zajmią się likwidatorzy, cieszący się ogólnym zaufaniem członków.

Na wniosek Ob. Krzanowskiego Walny Zjazd Delegatów uchwalił serdeczne podziękowanie Zarządowi Związku za jego dotychczasową owocną i odpowiedzialną pracę.

Przewodniczący zamknął Zjazd o godz. 13-tej życząc pomyślnego rozwoju wszystkim placówkom, które wspomagały Związek w jego pracy.

Nowa ustawa

W Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Nr 41 z dnia 15 lipca 1949 r. pod poz. 293 ogłoszona została następująca

USTAWA
z dnia 1 lipca 1949 o związkach zawodowych

I. Przepisy ogólne.

Art. 1. W celu ustawowego zabezpieczenia ustanowionych przez władzę ludową w Polsce najpomyślniejszych warunków dla rozwoju związków zawodowych w imię utrwalenia zwycięstwa i zdobyczy klasy robotniczej, umocnienia władzy ludowej i budowy socjalizmu w Polsce,

oraz celem

stworzenia najdogodniejszych warunków dla dalszej działalności, rozwijanej przez związki zawodowe w dziedzinie reprezentacji i obrony interesów robotników i pracowników umysłowych, troski o systematyczną i ciągłą poprawę bytu materialnego i kulturalnego świata pracy, mobilizacji klasy robotniczej do wykonania planów produkcyjnych, zwiększenia wydajności pracy i rozwija-

na współzawodnictwa, stałego podnoszenia na wyższy poziom gospodarki narodowej

1. gwarantuje się robotnikom i pracownikom umysłowym prawo dobrowolnego zrzeszenia się w związki zawodowe oraz najczynniejszego udziału w sprawowaniu władzy ludowej,

2. znosi się wszelkie pozostałe w spadku po rządach kapitalistycznych przepisy, które ograniczały prawo robotników i pracowników umysłowych do dobrowolnego zrzeszenia się w związki zawodowe, poddawały działalność związków zawodowych nadzorowi władz administracyjnych oraz przyczyniały się do rozbijania ruchu zawodowego.

Art. 2. Robotnicy i pracownicy umysłowi, zatrudnieni w przedsiębiorstwach, urzędach i instytucjach, jak również inne osoby, pracujące na podstawie umowy o pracę, umowy o naukę zawodu lub nominacji władzy publicznej, mają prawo dobrowolnego zrzeszenia się w związkach zawodowych.

II. Zadania, cele i zakres działania związków zawodowych.

Art. 3. Statut Zrzeszenia Związków Zawodowych w Polsce oraz statuty związków zawodowych, wchodzące w skład Zrzeszenia, określają szczegółowo zadania, cele i zakres działania związków zawodowych. Statut Zrzeszenia Związków Zawodowych uchwala Kongres Związków Zawodowych w Polsce.

III. Uprawnienia Związków Zawodowych.

Art. 4. 1. Związki Zawodowe przez swe statutowo określone instancje kierownicze i organy związkowe współpracują z władzami i instytucjami w dziedzinie administracji publicznej, gospodarki narodowej i kontroli w zakresie i trybie ustalonym przez przepisy prawa.

2. W zakresie realizacji swych zadań statutowych związki zawodowe reprezentują zarówno zrzeszonych, jak i nierzeszonych we wszystkich sprawach, które dotyczą ogólnych interesów pracowniczych.

IV. Organizacja i władze związków zawodowych.

Art. 5. 1. Naczelną reprezentacją ruchu zawodowego w Polsce jest Zrzeszenie Związków Zawodowych.

2. Zrzeszenie Związków Zawodowych w Polsce jest osobą prawną.

Art. 6. Najwyższymi organami Zrzeszenia Związków Zawodowych w Polsce są:

1. Kongres Związków Zawodowych,
2. Centralna Rada Związków Zawodowych.

Art. 7. Tryb i sposób wybierania delegatów na Kongres, ich liczbę oraz terminy zwoływania Kongresu Związków Zawodowych określa statut Zrzeszenia Związków Zawodowych w Polsce.

Art. 8. Centralna Rada Związków Zawodowych odpowiada za swą działalność tylko przed Kongresem Związków Zawodowych.

Art. 9. 1. Centralna Rada Związków Zawodowych prowadzi rejestr związków zawodowych.

2. Każdy związek zawodowy uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru.

V. Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 10. Uprawnienia Zrzeszenia Pracowniczych Związków Zawodowych w Polsce i Komisji Centralnej Związków Zawodowych, wynikające z obowiązujących przepisów prawa, przechodzą odpowiednio na Zrzeszenie Związków Zawodowych w Polsce i Centralną Radę Związków Zawodowych.

Art. 11. Uchyla się:

1. dekret z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmiocie tymczasowych przepisów o pracowniczych związkach zawodowych (Dz. U. R. P. Nr 15, poz. 209) -
2. art. 7 i art. 11 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. Prawa o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. Nr 94 poz. 808) a w art. 9 pkt. c) tegoż rozporządzenia skreśla się wyrazy: „z wyjątkiem postanowień, zawartych w art. 11 ust. 2, art. 15, 17 i 59".

Art. 12. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 13. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Sprawa nowelizacji dekretu o najmie lokali

W jednym z poprzednich numerów „Emeryta" przytoczyliśmy odpowiedź Ministerstwa Odbudowy na prośbę jednego z emerytów o podciągnięcie w rozporządzeniu wykonawczym do dekretu o najmie lokali zarobkujących emerytów do kategorii najemców, którzy na podstawie art. 3 dekretu uprawnieni są do opłacania za lokale mieszkalne czynszu w wysokości płaconej przed wyjściem dekretu mimo, że należą oni do podatników podatku obrotowego, — idącą w tym kierunku, że ani dekret z dnia 28 lipca 1948, ani wydane na jego podstawie rozporządzenia nie przewidują przyznawania indywidualnych ulg dla poszczególnych najemców.

W nawiązaniu do powyższej odpowiedzi Zarząd Związku Polskich Zrzeszeń Emerytów Państwowych i Wojskowych zwrócił się do Ministerstwa Odbudowy z prośbą, by w opracowywanym przez to Ministerstwo rozporządzeniu wykonawczym do dekretu o najmie lokali z 28 lipca 1948 uwzględniło nie indywidualnie ale w ogóle, emerytów i emerytki państwowe pracujących zarobkowo w celu dorobienia na życie, — do kategorii osób, którym w myśl powołanego wyżej art. 3 przysługują ulgi w płaceniu normalnego komornego a zatem i ulgowego podatku od lokali, mimo płacenia podatku obrotowego.

Ta okoliczność winna być w rozporządzeniu wykonawczym uwzględniona, a przede wszystkim, winna być ustalona pewna wysokość podatku obrotowego ponad którą zwolnienie od płacenia podwyższonego komornego nie mogłoby być uwzględniane.

— Samo określenie płacenia podatku obrotowego bez względu na to, czy wynosi on grosze, czy też tysiące złotych, — stanowi lukę w ustawie.

Jeden z prenumeratorów a mianowicie Ob. Prus pisze w tej sprawie co następuje:

W dekrecie z dnia 25 października 1948 o podatku obrotowym Dz. U. 52/48 istnieje w art. 20 postanowienie następującej treści: „Minister Skarbu może w drodze rozporządzenia zwalniać od podatku całkowicie lub częściowo poszczególne rodzaje świadczeń w całym Państwie lub na poszczególnych *jego obszarach i określać warunki całkowitego lub częściowego zwolnienia od podatku*".

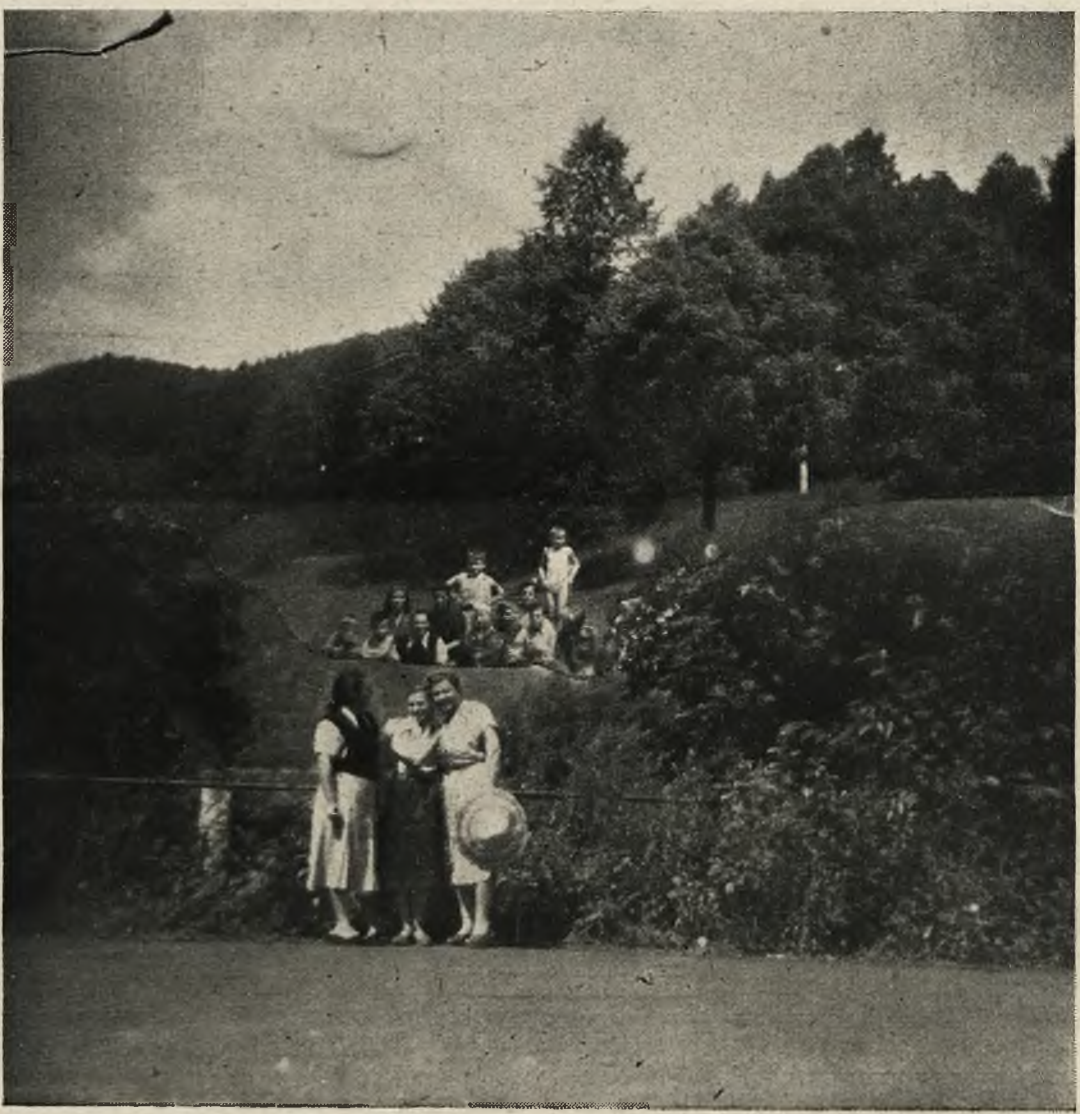
Próbujemy również i tej drogi do ułatwienia emerytom możności zarobkowania i wegetacji w dzisiejszych trudnych czasach.

Zyg.

Bystrzyca

Był cichy, jasny, lipcowy dzień. Łagodne zbocza bystrzyckich wzgórz kąpiące się w wspaniałej zieleni i słońcu przedstawiają czarowny widok.

Do obiadu mamy trzy godziny, wystarczą one w zupełności na wycieczkę do Przystani jeziora, zwiedzenia Schroniska Ligi Morskiej, zobaczenia przydzielanego tam sprzętu wodnego. — Dziś wspaniałe jezioro nie jest już martwe, na powierzchni wód kołyszą się łagodnie kajaki, łodzie wiosłowe i motorowe. Naprzeciw, na osłonecznionej polanie, za bujnymi trawami i zaroślami, rozsiadła się wycieczka Kolonii Fabryki Wyrobów Ogniotrwałych w Żarowie koło Jaworzyny Śląskiej. Gromadka dzieci bawi się na łące pod nadzorem przewodniczek, — inne zbierają kwiaty, inne znów grają w piłkę. Ciemno ubarwione motyle łopocą skrzydełkami nad kwiatami. Dostrzega się drżenie i chwianie się kwiatów pod wpływem tego delikatnego ruchu skrzydełek, — słychać wyraźnie brzęczenie pszczół.

Pszczoła i motyl usiadły równocześnie na jednym kielichu kwiatu. Pszczółka zamoczyła odnóża w żółtym pyłku i odleciała dalej, motyl natomiast wsunął swoją trąbkę w głąb kielicha i pije, pije trzepiąc skrzydełkami w górę i łącząc je czasem.

Andrzej położył się na rozgrzanych słońcem kamiennych płytach i patrzał przed siebie trzymając bezmyślnie w ustach listek zielonej trawy. Uwagę jego zwróciło pęknięcie jednej z wrośniętych w ziemię płyt. Przez szczelinę pęknięcia wydobywały

się mrówki, wychodziło ich coraz więcej, cała armia jak czarna rzeka płynęły one leżąc jedne przez drugie i posuwały się szybko przez rozgrzaną płytę. Andrzej usunął się pospiesznie na drugą i obserwował dalej. Z niepokojącego wyścigu i ścisku wysuwały się na czoło pochodu większe i mniejsze owady, mające w sobie coś z kobiecej zwinności zdążając na brzeg płyty. Tam rozwijały swoje skrzydełka i unosiły się w powietrze po dwie, po pięć razem i gdy one wzleciały, wychodziły ze szczeliny dalsze zastępy naśladując tamte.

Coś niezwykłego zaszło między nimi, — myśli Andrzej, — pod tym kamieniem rozegrała się jakaś niepojęta dla człowieka walka. Zastępy bezskrzydłych towarzyszą za każdym razem aż na brzeg rozgrzanego kamienia szczęśliwym uskrzydlonym.

— Niech Pani patrzy! — zawołał do nauczycielki, — co się tu dzieje, — niech Pani mi to wytłumaczy. —

Przybiegli inni, obstąpili kamień, przyglądają się. — To mrówcze wesele, — objaśnia nauczycielka. Te większe uskrzydlone owady to samiczki, mniejsze to samce, wzlatują w powietrze i tam łączą się w pary. Bezskrzydlate, to robotnice, pilnują, by nie zawiele samiczek uciekło z gniazda i dlatego zawracają je z powrotem do gniazda, wyrywając im bezlitośnie skrzydła.

Czas wracać do naszego Schroniska, tam napewno będą niedługo dzwonić na obiad. Jutro pójdziemy dalej aż do szatni kąpielowych.

Zyg

Listy z Kraju

Tarnów: Protokół spisany dnia 27 czerwca 1949 roku w obecności członków Rady Nadzorczej: Jana Madeja jako przewodniczącego Rady i członków Józefa Kowalskiego, Dra Leszka Dziamy i Jana Saratowicza oraz pełnego Zarządu Spółdzielni Oszczędnościowo-Pożyczkowej Emerytów Państwowych w składzie Józef Klimek, Wiktor Czepke i Teodor Uziej odnośnie zarejestrowanej a nie uruchomionej Spółdzielni Oszczędnościowo-Pożyczkowej w Tarnowie.

Porządek dzienny:
1. Rozpatrzenie sprawy nieuruchomionej Spółdzielni,
2. Powzięcie w tej sprawie ostatecznej decyzji.

Po przedstawieniu rzeczy przez przewodniczącego Rady Nadzorczej ob. Jana Madeja i po przeprowadzonej dyskusji, w której zabierali głos wszyscy zebrani, uchwalono jednogłośnie podać do wiadomości
1. Banku Gospodarstwa Spółdzielczego w Krakowie,
2. P. K. O. w Warszawie,
3. Ministerstwu Pracy i Opieki Społecznej,
4. Prezesa Związku Polskich Zrzeszeń Emerytalnych w Poznaniu, ob. Zygmunta Gizelli

następujące sprawozdanie wraz z prośbą o skreślenie z ewidencji zarejestrowanej a nieuruchomionej Spółdzielni.

Stan faktyczny.

1. Na podstawie uchwał zapadłych na szeregu konferencyj w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej w dniach: 12/8, 31/8, 7/10 i 17/11 1948 r., w których brał udział w charakterze członka Komisji prezes Związku Polskich Zrzeszeń Emerytalnych ob. Zygmunt Gizella, — zalecono Okręgowemu Związkowi Emerytów Państwowych w Tarnowie jako nadającemu się do tego celu, przeprowadzić wszelkie formalności związane ze zorganizowaniem Spółdzielni Oszczędnościowo-Pożyczkowej, zarejestrowaniem i zgłoszeniem przynależności do Banku Gospodarstwa Spółdzielczego w Krakowie jako Instytucji nadrzędnej.

   Pismem prezesa Gizelli z dnia 11. 10. 1948 r. zawiadomiono nas, że na pokrycie kosztów organizacyjnych, urządzenia biurowego, remontu lokalu, zakupu książek handlowych i wynagrodzenia personelu biurowego przez okres pierwszych trzech miesięcy — Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej przeznacza subwencje w wysokości 600.000 zł oraz tytułem długoterminowej bezprocentowej pożyczki dla rozprowadzenia tejże między pożyczkobiorców Spółdzielni sumę 1,000.000 złotych.

   Celem Spółdzielni było uaktywnienie emerytów przez udzielanie im pożyczek na zakładanie warsztatów pracy a więc niesienie pomocy materialnej przy uwzględnieniu niewystarczających do życia pensyj emeryckich.
2. Zgonie z wydanymi zarządzeniami tutejszy Okręgowy Związek Emerytów Państwowych jako organizator Spółdzielni wykonał w terminie t. j. do dnia 17 listopada 1948 roku wszystkie polecenia nie wątpiąc, że wyznaczone sumy będą wyasygnowane i że Spółdzielnia zostanie uruchomiona.

   Pod tym warunkiem zdecydował się tut. Zw. Emerytów na założenie Spółdzielni i wydatkował na pierwsze konieczne potrzeby kwotę około 30.000 złotych.

   Pismem z dnia 16. 11. i ponownym z dnia 28. 11. 1949 r. skierowanym do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej prosił Zarząd Spółdzielni o przelanie przyznanej subwencji i pożyczki do Banku Gospodarstwa Spółdzielczego w Tarnowie na konto Nr 58 tejże Spółdzielni, podkreślając, że subwencja jest niezbędnie potrzebna na dokończenie rozpoczętego dzieła tj. przeprowadzenie remontu lokalu, zakupno sprzętów i urządzenia biurowego, zakupno ksiąg handlowych itp. akcesoriów a tym samym na uruchomienie Spółdzielni.
3. Do dziś nie otrzymał Zarząd Spółdzielni z Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej żadnej pisemnej w tej sprawie odpowiedzi i oficjalnie nie wie, jakie są powody cofnięcia przyobiecanej subwencji i pożyczki.

   Zarząd Spółdzielni dowiedział się natomiast za pośrednictwem przewodniczącego Rady Nadzorczej Spółdzielni ob. Jana Madeja, członka Zarządu Polskich Zrzeszeń Emerytalnych w Warszawie, — że prezes tegoż Związku ob. Zyg-

munt Gizella podał zainteresowanym na jednym z posiedzeń Związku ustne zawiadomienie, że Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej cofa swe pierwotne zarządzenie odnośnie udzielenia subwencji i że sprawę uruchomienia Spółdzielni należy uważać za nieaktualną z powodu nieprzyznania przez Ministerstwo Skarbu odpowiedniego kredytu.

4. Na podstawie tego powiadomienia i z braku gotówki zmuszony był Zarząd Spółdzielni wstrzymać dalsze kroki zmierzające do uruchomienia Spółdzielni, nie rozpoczął urzędowania, ksiąg przepisowych nie zaprowadził.
5. Wobec powyższego faktu, że Spółdzielnia nie działała i nie działa podpisani Rada Nadzorcza i Zarząd Spółdzielni przedkładając powyższe sprawozdanie — upraszają:
   1. Bank Gospodarstwa Spółdzielczego w Krakowie jako bezpośrednią nadrzędną Instytucję o zwrot wpłaconej kwoty w wysokości zł 3.500,—, która to prośba jest równoznaczną z wypowiedzeniem członkowstwa,
   2. K. K. O. w Warszawie jako Centralną Instytucję o skreślenie z ewidencji nieuruchomionej Spółdzielni,
   3. Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej oraz
   4. Prezesa Związku Polskich Zrzeszeń Emerytalnych ob. Zygmunta Gizellę w Poznaniu,

o przyjęcie niniejszego sprawozdania do wiadomości.

Tym samym uważamy, że sprawa zarejestrowanej a nieuruchomionej Spółdzielni zlikwidowała się sama w sobie.

W oczekiwaniu zawiadomienia o przyjęciu powyższego sprawozdania do zatwierdzającej wiadomości, kreślimy się

Tarnów, dnia 27 czerwca 1949 r.

podpisy Rada Nadzorcza: — podpisy Zarząd Spółdzielni

Pisz, dnia 4. 7. 1949 r. Do P. T. Redakcji „Emeryta" — Poznań, ul. Limanowskiego 11.

Powołując się na Wasz artykuł „jak wygląda Redakcja „Emeryta" — ogłoszony w Nr 13 z dnia 1 lipca br. — pozwalam sobie równocześnie — celem ulżenia choć w części kłopotom finansowym P. T. Redakcji przesłać — na Fundusz Prasowy — skromny datek w kwocie

zł 1.000,—

słowami: jeden tysiąc zł

z życzeniami, by znalazł jaknajwiększą ilość naśladowców.

Łączę wyrazy poważania
(Roman Zieliński)

Redakcja dziękuje serdecznie hojnemu Ofiarodawcy za powyższy dar na Fundusz Prasowy.

Odpowiedzi Redakcji

Ob. P. J. Sandomierz: W piśmie z 22 lutego br. Państwowy Zakład Emerytalny powołał przepisy na podstawie których wypłaca Obywatelowi dodatki na dzieci a w szczególności § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 7 maja 1947 o dodatkach przejściowych do zaopatrzeń emerytalnych (Dz. U. R. P. Nr 41 z r. 1947 poz. 201) i rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 9 lipca 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 35 poz. 244).

Ponieważ obywatel nie ma dostępu do powołanych dzienników ustaw przytaczamy je by Ob. przekonał się, że otrzymuje zasiłki zgodnie z przepisami, odnośne postanowienia zawarte w powyższych przepisach brzmią jak następuje: powołany na wstępie art. 3 stanowi, że „Niezależnie od norm, przewidzianych w §§ 1 i 2, (dodatki przejściowe dla emerytów i wdów), emeryt otrzymuje tytułem dodatku przejściowego kwotę 500 zł miesięcznie na każde dziecko pozostające na jego utrzymaniu do 18 roku życia, a jeżeli kształci się w szkołach średnich, wyższych lub zawodowych do 24 roku życia.

Rozporządzenie z dnia 9 lipca 1948 r. postanawia, iż emeryt otrzymuje tytułem dodatku przejściowego na każde dziecko pozostające na jego utrzymaniu kwotę równą kwocie zasiłku rodzinnego, przewidzianego na dzieci na podstawie dekretu z dnia 28 października 1947 o ubezpieczeniu rodzinnym. Dekret ten kwot zasiłku na dzieci nie określa, stanowi tylko, że dodatek ten osobom pobierającym zaopatrzenia emerytalne i sieroce wypłaca Instytucja udzielająca świadczeń tym osobom.

Na Zjeździe Delegatów Polskich Zrzeszeń Emerytów Państwowych i Wojskowych w dniu 10 stycznia 1949 Ob. Dyrektor Naczelny Państwowego Zakładu Emerytalnego zakomunikował zebranym, że od dnia 1 stycznia 1949 obowiązują następujące dodatki dla dzieci emerytów:
Na pierwsze dziecko 1650 zł, na drugie 1950 zł, na trzecie i każde następne 2250 zł. — Jeżeli dzieci się kształcą otrzymują dodatki przejściowe i pensje sieroce do 24 roku życia, te które się nie kształcą otrzymują dodatki przejściowe na pierwsze dziecko 650 zł, na drugie 800 zł, na trzecie i dalsze 1000 zł do 18 roku życia.

Ponieważ Ob. ma troje dzieci uczęszczające do szkoły i żadne z nich nie osiągnęło jeszcze 24 roku życia, gdyż najstarsza córka ma lat 21, jeden syn lat 19, najmłodszy lat 18, przysługuje Obywatelowi naszym zdaniem (o ile zostaną przedłożone zaświadczenia szkolne na rok szkolny 1949/50) na córkę 1650 zł, na starszego syna 1950, na młodszego syna 2250 zł, miesięcznie razem 5,850 złotych.

Emerytom okaleczałym na wojnie: Art. 1 pkt. 16 dekretu z dnia 25 października 1948 Dz. U. R. P. Nr 50 poz. 387 o zmianie ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkim stanowi co następuje:

Po artykule 35 ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim z dnia 17 marca 1932 wprowadza się nowy artykuł 35a) **w brzmieniu:**

„Art. 35a (1) Jeżeli inwalidzie lub pozostałym służy prawo do zaopatrzenia pieniężnego na podstawie innej ustawy z funduszów państwowych, pobieranie obu zaopatrzeń ze Skarbu Państwa jest dopuszczalne, lecz tylko do łącznej wysokości zasadniczej renty zupełnego inwalidy.

(2) W przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, Minister Skarbu może udzielić zezwolenia na pobieranie zaopatrzeń w łącznej su

mie przekraczającej wysokość przewidzianą w ustępie (1)".

Z powyższego postanowienia wynika, że emeryci państwowi, powołani w r. 1939 do służby wojskowej i kontuzjonowani na wojnie mają prawo wnoszenia do Ministerstwa Skarbu próśb o zezwolenie na pobieranie oprócz emerytury również zaopatrzenia inwalidzkiego, zwłaszcza wobec uchylenia art. 25 ustawy emerytalnej.

Emeryt zdrowy, nie poszkodowany cieleśnie przez wojnę może pracować i pracował przed wybuchem ostatniej wojny dorabiając sobie na życie do swojej szczupłej emerytury, dziś będąc kaleką stracił możność zarobkowania, zatem przypadek taki zasługuje na szczególne uwzględnienie.

Ob. Ob. Czyż i tow. w Włodawie: Korespondencja z Włodawy wychwalająca zasługi Ob. Ob. Domagalskich zaopatrzona pieczęcią Związku tamtejszego, podpisana została imieniem Zrzeszenia przez Obywateli Pierzchlewskiego i Serdakowskiego. — Takie korespondencje nie budzące wątpliwości ogłaszane są bez zastrzeżeń.

Obywatele nie mogą mieć pretensji do Redakcji a najwyżej do autorów odnośnej korespondencji, która spisana na czterech pełnych stronach pisma maszynowego streszczona została w „Emerycie" w 17 wierszach.

Ob. Koczorowska Cieplice: Dekrety Rady Ministrów o przeszeregowaniu emerytów do poszczególnych stopni służbowych i o wysokości zaopatrzeń dla poszczególnych grup dotychczas nie zostały ogłoszone.

Według dotychczas istniejącego stanu i tabeli zaszeregowań ogłoszonej w Dz. U. R. P. Nr 2/47 a w końcu siatki płac zasadniczych pracowników czynnych podanej do wiadomości Czytelników w Nrze 7 „Emeryta" 61,6% uposażenia w IX stopniu służbowym szczebel E uposażenie emerytalne Obywatelki wyniosło by 3.449 zł.

Art. 25 ustawy emerytalnej zabraniający emerytom zarobkowania został uchylony.

Ustawa emerytalna wyczerpana, trudno ją gdzieś znaleźć.

Ob. Godycki: W numerze 14 „Emeryta" podaliśmy treść uchwalonej ustawy nowelizacyjnej, z niej osądzi Obywatel sam, jak należy ją rozumieć. Napewno znajdzie Obywatel na tutejszych terenach świadków, którzy Go znają i poświadczą okoliczności potrzebne do weryfikacji.

Jeżeli będzie zaświadczenie okoliczności wymienionej pod a) odpada potrzeba zaświadczenia okoliczności pod b) i odwrotnie.

Konto PKO V-630 dawno zlikwidowane, nie istnieje przynapmniej dla nas. Składki członkowskie wpłaca się na konto Nr PKO V-1294, prenumeratę na konto PKO-945.

Ob. Strzałka: Z listu Ob. nie wynika, w jakiej formacji wojskowej służył, jaki stopień służbowy piastował, kiedy wstąpił do służby, kiedy ta służba zakończyła się i w jaki sposób. Skąd Ob. wziął podany numer sprawy VI/465/Em M. O. N. jeżeli twierdzi, iż nie otrzymał odpowiedzi na swoje podanie. Jeżeli była odpowiedź, jak brzmiała?

Chcąc dać skuteczną radę musimy to wszystko wiedzieć.

W Krakowie przy ul. św. Marka 5 istnieje specjalny Związek Emerytów Wojskowych, któremu przewodniczy Ob. Józef Rybak Gen. Dyw. oraz wiceprezes Związku Polskich Zrzeszeń Emerytów. Radzimy udać się do Niego o poradę. Ma Ob. tak blisko właściwe źródło.

Ob. Hlożek Józef Wisła: Doręczanie emerytury jest bezpłatne, o ile Ob. pobiera emeryturę państwową a listowy, odmawiający wypłaty emerytury bez opłaty 20 zł popełnia nadużycie.

O ile Ob. jest emerytem samorządowym, opłata się należy, gdyż za wyjątkiem Województwa Poznańskiego, żadne inne, o ile wiemy, nie wydało dotychczas polecenia bezpłatnego doręczenia emerytur.

Ob. Józef Totuszyński: Karty żywnościowe zostały z dniem 31 grudnia 1948 w ogóle zniesione, nie dziwimy się wcale, że Państwowy Zakład Emerytalny na takie pytanie nie odpowiada. Ekwiwalent za karty żywnościowe dla żony emeryta się nie należy. — Wypłacona Ob. za dwa miesiące kwota 520 zł tytułem ekwiwalentu jest słuszna.

Jeżeli Ob. jest prenumeratorem „Emeryta", to na wszystkie swoje pytania znajdzie odpowiedź w „Emerycie".

Od Administracji

Dziękujemy P. Makowieckiemu z Niechcic za przesłane 4 książki dla biblioteki Schroniska.

P. Bursztyński Muszyna: Nr 13-ty wysłano 18 czerwca br. — wyczerpany.

P. Jędrych Kalinowy Dół 5 Nr 11, 12, 13 wysłano 7. VII. a Nr 14 dnia 14. VII. br.

Witkowski Czudec: Reklamacji po miesiącu nie uwzględniamy Nr 12-ty wysłaliśmy Panu 17 VI. br. — wyczerpany.

Wszystkich prenumeratorów, którzy reklamowali Nr 10-ty, 11-ty, 12-ty i 13-ty z pominięciem Urzędu Pocztowego i nie w przepisanym terminie, zawiadamiamy, że powyższe numery zostały Im wysłane 14. V. 1 VI, 17. VI wzgl. 28. VI. br.

Numery wyczerpane.

W administracji naszej złożyli

na Fundusz Prasowy: P. Lechojda Adam Gdańsk 100,— zł, P. Makowiecki Jan Niechcice 50,— zł, Związek Emerytów Państwowych Bytom 100,— zł, P. Orzeł Kpt. Ujanowice 265— zł, Związek Emerytów Panstwowych „Łączność" Przemyśl 1.000,— zł, P. Zieliński Roman Pisz 1.000,— zł, Związek Emerytów Państwowych Maków Podh. 300,— zł, P Laskowski Remigiusz Staszów 100,— zł, P. Grażyński Władysław Kalwaria Zeb. 400,— zł, P. Piechocki Kazimierz Gdańsk 200,— zł, Związek Emerytów Państwowych Kępno 500,— zł, Związek Emerytów Państwovch Znin 100 — zł **na Fundusz Stypendialny im. Prezesa Gizelli:** Szwalnia Spółdz. Emerytów Państw. Poznań 20.000,— zł

Treść numeru

Nakład i własność Komitetu Emerytów Państw. w Poznaniu — Red. odpow.: Bronisław Baron, Poznań, ul. Ratajczaka 40
Druk. Wydawnicza pod zarz. państw. Poznań, Strzałowa 2a — 140 — 5900 — VII. 49 — K 0273